

La reforma de les Nacions Unides, el principal repte del secretari general de l'organització, Kofi Annan, es troba en un punt mort, sobretot en la qüestió fonamental de l'ampliació del Consell de Seguretat. Les diferències entre les propostes impulsades pels Estats Units, el G-4 (Alemanya, el Brasil, l'Índia i el Japó) i el grup Units pel Consens (Espanya, Itàlia, el Pakistan, Corea del Sud) són tan grans que Annan ha hagut d'acceptar a principi d'agost que la reforma no sigui adoptada en l'Assemblea General del mes de setembre, sinó més endavant, al desembre, si tot va bé.

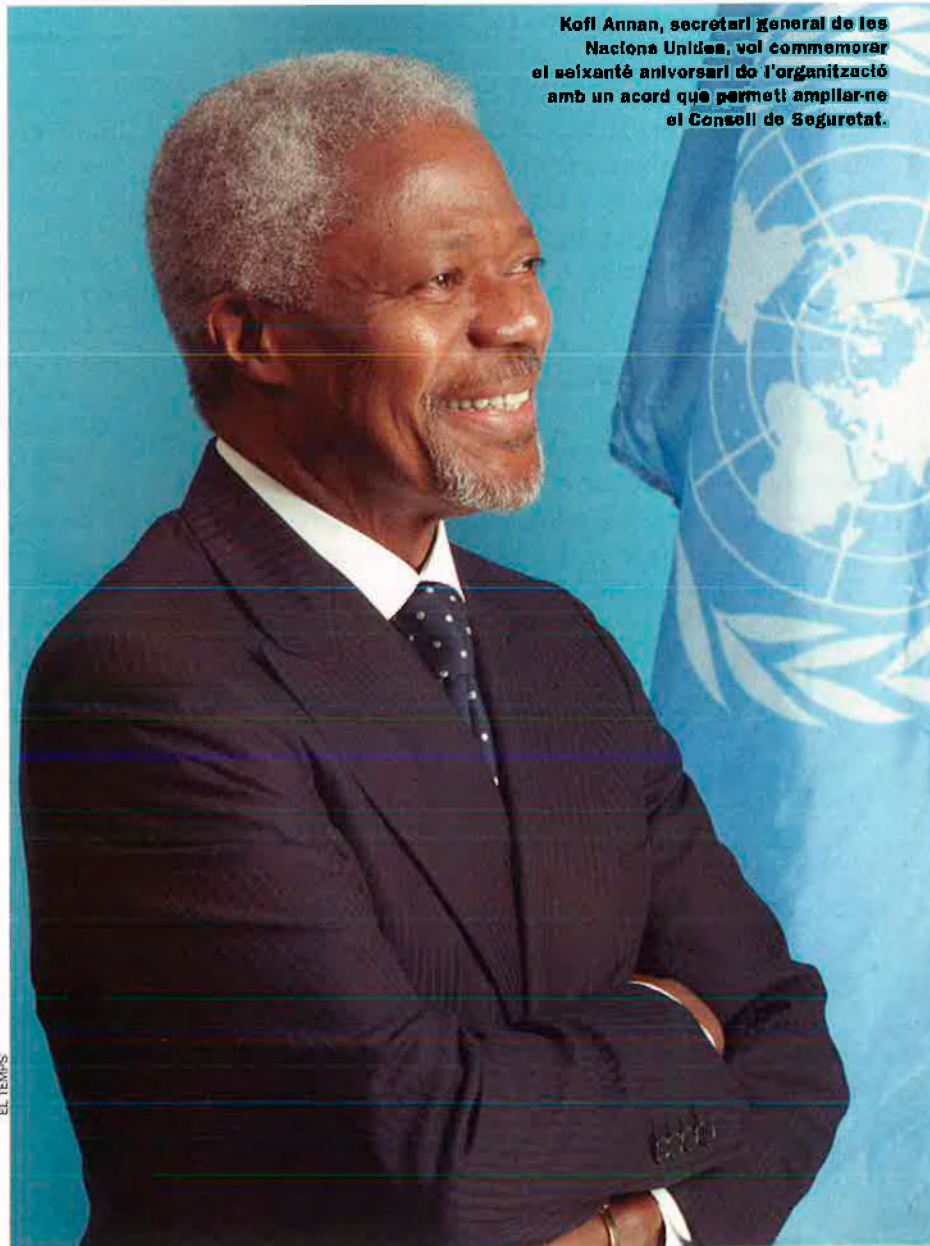
Annan volia commemorar, en una sessió plenària del 12 al 14 de setembre, el seixanta aniversari de la creació de les Nacions Unides, i de pas, aprovar l'ampliació d'un Consell de Seguretat que manté el privilegi del dret de vet a cinc països guanyadors de la Segona Guerra Mundial (els Estats Units, el Regne Unit, França, Rússia i la Xina). Es tracta de pactar la creació d'un Consell de Seguretat que doni més veu a les potències emergents (l'Índia, amb més de mil milions d'habitants; el Brasil, el pes pesant de l'Amèrica Llatina) i als països africans i dilueixi el pes d'Europa i els Estats Units.

Iniciat fa dos anys pel mateix Annan, el debat sobre la reforma del Consell de Seguretat ha desfermat les rivalitats regionals i ha causat inquietud al club dels privilegiats, en especial dels Estats Units, que creuen que es vol reduir la seva capacitat d'influència en l'organització. Els neoconservadors, ben presents en la diplomàcia nord-americana, no en volen saber res, d'ampliacions del Consell de Seguretat d'unes Nacions Unides que consideren contràries als seus interessos, com va quedar en evidència en les discussions sobre l'ofensiva contra l'Iraq, a principi del 2003.

La reforma també ha dividit la Unió Europea, que no ha adoptat una posició comuna davant les pretensions d'Alemanya, i ha agreujat les diferències entre els països africans, que reclamen ser presents en un Consell en què es decideixen les resolucions que els afecten. Quines són, doncs, les propostes de la discòrdia? En primer lloc, la formulada per l'anomenat G-4, format per Alemanya, el Brasil, l'Índia i el Japó, que

El Consell de Seguretat: la reforma de la discòrdia

Kofi Annan, secretari general de les Nacions Unides, vol commemorar el seixantè aniversari de l'organització amb un acord que permeti ampliar-ne el Consell de Seguretat.

plantegen un Consell de Seguretat amb 25 membres, que respectaria els drets dels cinc permanents actuals i n'incorporaria sis permanents més, que no podrien tenir dret de vet fins d'aquí quinze anys. Naturalment, els quatre impulsors entrarien en el Consell com a membres permanents.

La proposta del G-4 ha seduït alguns països africans, als quals ofereixen dos llocs de membre permanent, però ha enrabiada els Estats Units i els països que mantenen rivalitats regionals amb alguns dels promotors. A l'Amèrica Llatina, Mèxic i l'Argentina són contraris a deixar que el Brasil ocupi un lloc al Consell de Seguretat. A l'Extrem Orient, la Xina i Corea del Sud han reaccionat contra les pretensions del Japó. A Europa, Itàlia i Espanya rebutgen que Alemanya sigui membre permanent. I el Pakistan s'oposa a les aspiracions índies.

L'únic país del G-4 que compta amb el suport dels Estats Units és el Japó, el principal aliat a la regió d'Àsia-Pacífic des de la fi de la Segona Guerra Mundial. Encara que l'ambaixador John Bolton ha repetit que la reforma no és la seva "prioritat", la diplomàcia nord-americana ha deixat clar que també podria donar suport a l'entrada de l'Índia al Consell. En el cas del Japó, el departament d'Estat argumenta que és un dels primers contribuents de les Nacions Unides i ha participat a les missions de pau, mentre que l'Índia és una democràcia on viu una sisena part de la humanitat. Bolton i els seus diplomàtics desconfien del Brasil, sobretot de l'esquerrà president Lula da Silva, i no volen donar suport a Alemanya perquè consideren que la Unió Europea ja està prou representada en el Consell amb dos membres permanents (el Regne Unit i França).

Els països africans van mostrar les seves divergències a la reunió d'Addis Abeba (Etiòpia), a principi d'agost. Convocada per decidir si el bloc africà donava suport al G-4, la reunió va ser crispada, amb nou països (Algèria, Burkina Faso, Egipte, Kenya, Líbia, Mali, Sudan, Uganda i Zàmbia) que van exigir que els nous membres permanents tinguin dret de vet com els cinc originals. No va servir de res la mediació de Sud-àfrica, la potència regional, ni de Nigèria, els candidats mi-

Seixanta anys de privilegis

L'ampliació del Consell de Seguretat és la qüestió fonamental en la reforma de les Nacions Unides, perquè significa discutir els privilegis de les potències guanyadores de la II Guerra Mundial. Seixanta anys després, l'ONU té 191 membres, que en bona part es creuen poc representats per un Consell en què cinc escollits poden fer i desfer sobre la pau mundial.

La reforma del Consell de Seguretat no és l'únic tema de debat: també s'intenta buscar una definició de terrorisme i substituir la Comissió de Drets Humans, molt criticada, en especial pels Estats Units. L'alternativa és crear un Consell dels Drets Humans, restringit als països que donin mostres d'estar interessats a promoure el respecte de la vida de les persones. No es vol que el Consell sigui un organisme poc creïble, utilitzat per la propaganda de països que no es distingeixen pel respecte dels drets humans.

Menys convulsives són les discussions sobre la reforma de les estructures de pressupost i gestió, també criticades. Les reformes, necessàries, arriben en un mal moment per a les Nacions Unides, una institució ignorada pels neoconservadors i sacsejada per escàndols que la van erosionant, com els d'abusos a nens del Congo comesos per membres de la Missió de les Nacions Unides (Monuc), i de corrupció, en el cas del pla "Petroli per aliments", que ha arribat a esquitxar el fill de Kofi Annan.

llor situats per ocupar els dos llocs permanents que oferia el G-4 al continent africà. Un rebuig que és interpretat com un intent de sabotejar l'accés d'aquests dos països al Consell de Seguretat.

Sense el suport africà —que garanteix si vota en bloc més de 50 vots dels 128 necessaris de l'Assemblea General— el G-4 es troba perdut, buscant de

més pot comptar amb el suport de França i el Regne Unit.

L'heterogeni grup Units pel Consens, format pels contrariats per les pretensions del G-4, defensa l'ampliació del Consell a 25 membres, amb l'entrada de 10 nous països que podrien ser reelegits. Una proposta que podria ser ben vista pels Estats Units i Rússia, perquè no s'incorpora ningú al selecte club dels

La reforma ha dividit la Unió Europea, que no ha adoptat una posició comuna davant les pretensions d'Alemanya, i ha agreujat les diferències entre els països africans

forma desesperada vots de països petits als quals promet inversions i ajudes. "S'han arribat a prometre aeroports per un vot", ha comentat un diplomàtic a les Nacions Unides. I sense donar noms, s'entén que es refereix al Japó, que n'ha fet una qüestió d'honor nacional i ha mogut els seus diplomàtics per les capitals dels països més necessitats. Com també el canceller alemany Gerhard Schröder, que es volia presentar a les eleccions de setembre amb un acord. De moment, però, Schröder no-

membres amb dret de vet. Tanmateix, la diplomàcia nord-americana no renuncia al seu pla de formar un Consell de Seguretat de 20 membres, perquè considera que 25 el farien poc operatiu. "Ampliar és perdre eficàcia", ha comentat el polític de la Universitat de Columbia Edward Luck al diari *Le Monde*. "Aquesta reforma podria marginar el Consell de Seguretat en molts conflictes importants", ha afegit el professor.

Antoni Castel